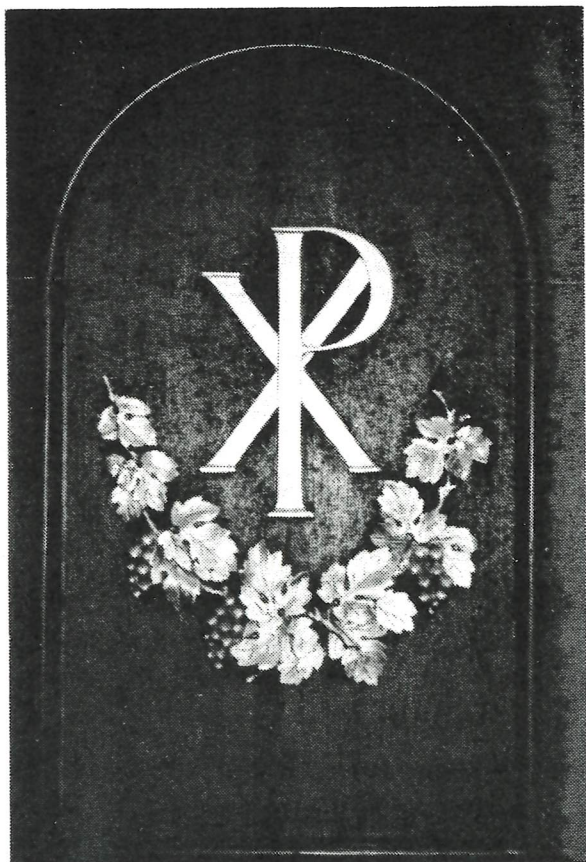
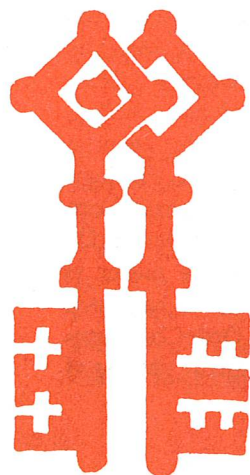
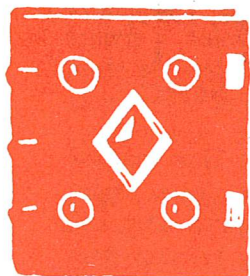

RE-FORMATIO

MEDDELELSER OM KIRKELIG FORNYELSE

2 / april 1997

ISSN 0903-6113

KRISTUS
ER DET SANDE
VINTRÆ

Motiv fra Nørre-Snede Kirke

KRISTUS IBLANDT JER, HÅBET OM HERLIGHED!

Prædiken ved Kirkestævnet på Gran, Norge, 1997,
over Johannesevangeliet kap. 17,1-6.

Af pastor Terje Tønnessen, Kristiansand, Norge

Vi lever i et univers som er så vakkert at det nesten ikke er til å holde ut. Galakser, solsystemer, stjernetaker, oldemødre, blomster, fugler, bestefedre, fisker, elver, fosser, brudgommer, fjell, skjærgård, barn, insekter, biskoper, prester, diakoner, hav, øyer, kvinner - alt er skapt ved Kristus og til Kristus. Ved Ham og med Ham og i Ham er alle ting. Den kosmiske skaperglede, som skaperverket reflekterer, er en gave fra Ham, som er alle gavers giver. Denne skjønhetsselskende Gud var det som ble menneske, da den velsignede, alltid jomfru, Guds mor, Maria, ble gravid. En jomfru blir svanger med sin Gud. I 9 måneder bar Maria Ham som bærer hele verden. I 9 måneder ga Maria næring til Ham som gir næring til hele verden. Han som ingenting i universet kan begrense, lar sig frivillig begrense av en kvinnes kropp - i 9 måneder. Den usynlige blir synlig. Den tidløse tar sin begynnelse. Den evige går inn i tiden. Himmelen forener seg med jorden. Han som eier all kosmisk og himmelsk rikdom ligger og stikker seg på strå. Han som har nøkkelen til døden og dødsriket blir selv låst ute - for det var ikke rom

for dem i herberget. Han som var til før all tid blir et foster under Marias bankende hjerte. Den nye Eva bærer i tro og lydighet fram den nye Adam, henger frukten, sitt livs frukt, Jesus, tilbake på treet, kunskapens tre, livets tre, korsets tre. Den gamle Eva var det bare bråk med. Den nye Eva er det bare himmel med: "Frykt ikke, Maria! For du har funnet nåde hos Gud. Du skal bli med barn og få en sønn, og du skal gi Ham navnet Jesus" (Luk. 1,30f). Den velsignede jomfru Marias sønn er Gud av Gud, lys av lys, Sann Gud av sann Gud. En jomfru åpner seg for Gud og bærer den himmelske herlighet under sitt bankende hjerte. Maria blir Gudsføderske (Theotokos), hun som har født Gud (Dei Genitrix) Guds fødsels giver (Deipara), Guds mor (Mater Dei), og er samtidig alltid jomfru (Aeiparthenos / Semper Virgo). Inkarnasjonens hellige mysterium er mysteriet det egentlig ikke går an å sette ord på. Filologien, lingvistikken, hermeneutikken strekker ikke til. Vi mangler språk. Språkløse og begrepsløse møter vi mysteriet, som bare enten kan avvises eller tilbes: "Og Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss, og vi

så Hans herlighet, den herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet" (Johs. 1,14). Kristus er født av Faderen i evigheten uten mor - og er født av moren i tiden uten far. Kristus levde på jord i 9 måneder før fødselen og 33 år etter fødslen. Kristi preeksistens og posteksistens er fullkomment i harmoni med Hans guddommelige vesen. I Hans jordiske eksistens er Han som sann Gud også sant menneske - og store deler av menneskeheten tåler ikke å se et "sant menneske" i all dets renhet og konsekvens. Han blir et forsoningens og splittelsens tegn. Men noen så Faderens og Skaperens herlighet i jomfru Marias sønn. De så at Kristus er verdens ikon, det sanne og utilsørte bilde av Gud. De så at Han er verdens sentralpunkt, smeltepunkt, lyspunkt, midtpunkt, lavpunkt, samlingspunkt, orienteringspunkt, dybdepunkt, høydepunkt. De så at i Kristus møter vi den absolutte sannhet, herlighet og nåde - i tid og rom.

Inkarnasjonens mysterium og Jesu jordiske livs mysterium er at Sønnen forherliger Faderen og Sønnen forherliger sitt folk (Johs. 17,1.10). Kristus har en smitteeffekt på sitt folk, en ontologisk, eksistensiell, sakramental, liturgisk smitteeffekt. Som Kristus, så Hans folk. I det eucharistiske måltid kommuniserer Kristus så fundamentalt med oss at Han som prest, offer og celebrant fullstendig forener seg med oss: "Den som spiser mitt legeme og drikker mitt blod, blir i meg og jeg

i ham" (Johs. 6,56). I eucharistien er den sakramentalt nærværende Kristus det Guds lam som bærer verdens synd, og som bærer oss - i tid og rom - og fyller oss med den himmelske herlighet, som er Hans vesen, og som blir vårt vesen. Vi ser "lyset som stråler fram fra evangeliet om Kristi herlighet, Han som er Guds bilde" (2. Kor. 4,4). Og dette lyset, som stråler i Kristi ansikt, skal lyse i våre ansikter, for at kunnskapen om Guds herlighet, skal lyse fram. Kristus er rettferdighetens sol, solenes sol, lysenes lys. Kirken, Kristi kropp, skal reflektere Kristus, ikke denne gamle verden. Kirken, Kristi brud, skal reflektere brudgommen, Kristus, ikke denne gamle, sårede, forurensede, splittede verden. Evangeliet er musikk fra en annen dimensjon, harmoni fra et kosmos i likevekt. Gud vil ikke ha noe for sig selv - ikke sin himmel, ikke sin herlighet, ikke sin kraft, ikke sin kjærlighet, ikke sin Sønn. Han vil dele sin verden og sitt liv med oss. Vi er tomme skåler og tørre bekker og inntørkede elver, som fylles med sprudlende, fossende, levende vann. Våre liv er i utgangspunktet som visne blader, men fylles med kraft, saft, næring, fryd, frelse, salighet, ved det hellige evangeliet og de himmelduftende sakramentene. Den sakramentale renselsesprosess og kreativitet vi får del i er begynnelsen på den nye verdens liv. "Kristus blandt dere, håpet om herlighet!" (Kol. 1,27). Kristus er Guds ikon: "Han er en utstråling av Guds herlighet og bil-

det av Hans vesen, og Han bærer alt ved sitt mektige ord" (Hebr. 1,3). Kristus er ikonostasen som leder inn i Guds herlighet. Han er døren, veien og målet. Faderen er den store ikonmaler, som maler den korsfestede for våre øyne, hver gang brødet brytes og frelsens kalk løftes i tilbedelse og takk. "Se, der er Guds lam, som bærer verdens synd" (Johs. 1,29). Sønnen celeberrer til Faderens ære og fulle tilfredsstillelse ved Helligånden. Faderen mottar sin Sønns offer, og Sønnen identifiserer og solidariserer seg med den verden Faderen har skapt. Universets celebrant bruker mer enn gjerne noe så materielt og konvensjonelt som brød og vin for å komme til oss i herlighet. Brødet brytes for en ny verden - på en sliten jord. Denne gamle kloden er så forurenset og trett, moder Jord er sliten. Djevelen er etter hvert blitt svært gammel, og begynner nå å bli ganske sliten, han også. Der er liksom grenser for hvor meningsfullt det er å gjøre så mye vondt, så lenge, for så mange - selv for en gammel djevel. Snart lyder det: "Se, jeg gjør alle ting nye" (Åp. 21,5). Kristi pontifikat på korset er offerets og forsoningens mysterium. Kristus, pantokrator, Allherskeren, stråler fram i sitt pontifikat i himmelsk herlighet. Kristus er sakramenten sakrament, evangelienes evangelium, biskopenes biskop, prestenes prest, diakonenes diakon. Kristus er Hierarken - den eneste, absolutte, hierakiske, monarkiske biskop. I Kristus når det hierarkiske

episkopat sin dybde, høyde og bredde. Kristus er Gud som blir vår bror, dommeren som blir vår venn. Kristus taler alltid ex cathedra og ufeilbarlig - så kirkelige populister i alle konfesjoner må passe seg - så de ikke hører mer på denne gamle verden enn på Kristus. Det er forferdelig å falle i den levende Guds hender. Det er forferdelig å innrette seg etter vår tids og vår kulturs tenkning og moral, og teologisk akseptere og gå inn i eller la seg ordinere til ordninger som ikke er Guds ordninger. Sekulær humanisme fins det nok av fra før på denne gamle kloden, om vi ikke også skal fylle kirkene med den. Det er den nye verdens liv, den nye tids tenkning, det nye livs frihet som vi skal være præget av. Kristus er Pontifex Maximus - som hersker gjennom sårbarhet, skjønnhet, smerte, soning, offer, lidenskap. "Se, der er deres Gud! Nå kommer Han for å straffe, Gud vil gjøre gjengjeld. Han kommer selv og frelser dere. Folket skal få se Herrens herlighet, stråleglansen fra vår Gud" (Jes. 35,2ff). Den velsignede jomfru Marias sønn reiser seg i sitt pontifikat i herlighet - og det lyder til det folk som lar seg beherske av Ham: "Reis deg i stråleglans! For nå kommer ditt lys, Herrens herlighet går opp over deg" (Jes. 60,1ff). Reis deg i stråleglans! Se - og bli sett! Tro - og bli trodd! Det høres rart og rimelig arrogant og lyder smålt, men det er faktisk sant: Vi er for gode for denne verden. Vi hører ikke denne gamle verden til. Det

gamle falleferdige europeiske hus er ikke framtidens byggverk. Det er bygt på ruiner og rester av så mange andre gamle falleferdige hus. Retorikken fornyes stadig, men interiøret er det samme gamle. Det eneste hus det går an å bo i og leve i - for ikke å snakke om å dø i - er det hus som ikke er laget av hender og ikke er bygd av mennesker - Guds tempel, Kristi kropp - skapt, vedlikeholdt og opprettholdt av Helligånden. Jo, vi er for gode for denne verden. Som den hellige apostel Peter sier, vi har fått "del i guddommelig natur" (2. Pet. 1,4). Vi som er samlet her til kirkestevne er ikke mer eller mindre pompøse museumsvakter, som febrilsk tviholder på en fortid, som likevel er tapt. Vi går ikke i prosasjoner fordi det ser så fint ut. Vi bruker ikke røkelse fordi det lukter så godt. Vi ber ikke tidebønner fordi vi ikke har annet å bestille. Vi skruder oss ikke fordi vi er så glad i fine klær - personlig er jeg - noe mine nærmeste kan bekrefte - ikke spesielt glad i fine klær. Vi er det vi er og gjør det vi gjør - fordi vi er salige, hellige små mennesker - vi er barn - som har fått del i "guddommelig natur". Barn liker å leke og å kle sig ut - og det gjør vi også. Vi tror ikke om oss selv at vi

har en slags eksklusiv spisskompetanse på å tilbe Gud, at vi er en slags perfeksjonister i førstedivisjon, et elitelag immaculata - fri fra arvesynd - men vi tror om oss selv - i ydmykhet - jeg gjentar - i ydmykhet - at vi i Kristus har del i guddommelig natur, og at den herlighet Faderen har gitt Sønnen, har Sønnen - utrolig nok - gitt oss - for at vi skal stråle, skinne funkle og blafre - for at vi skal være "Guds barn uten feil, midt i en vrang og fordervet slekt. Dere skinner blant dem som lys i verden og holder fast på livets ord" (Fil. 2,15f). Vi kan ikke annet - og vi vil ikke annet - fordi vi har del i den herlighet og i den guddommelige natur, som kom til jord ved det barn Maria fødte. La oss derfor sammen med alle hellige, fra alle tider og alle steder, hylle Ham! Når brødet brytes og frelsens kalk løftes - da la oss hylle Ham! Denne prekens postludium skal være det hellige måltids preludium - en offertoriesalme jeg har skrevet - og som - ved Guds og pater Pollestads vennlighet - ikke minst den sistes - blir å finne i den nye romersk-katolske salmeboken, som snart skal legges i hendene på alle som vil være med å syngende den nye sang - i himmel og på jord:

Vi hyller deg Skaper og Herre og Gud
vi tilber deg her i vårt hellige skrud.
Du skapte og skaper med visdommens ord
vi samles og mettes ved alterets bord.
Vi kommer fordi du har kalt oss til deg,
vår Herre og Frelser, vårt mål og vor vei.

Vi priser Maria, den salige mor,
som bar det Guds lam og vår Herre og bror.
Hun bar ham til verden i håp og i tro
og krybben og stallen ble himmelens bro.
Maria hun holdt ham så ømt i sitt fang,
da fylldes Guds verden med jublende sang.

Den jord som ble skapt er en gave fra ham
som bærer vor synd, det Guds ofrede lam,
hvert korn og hvert aks og hver drue som gror
forkynner at du, Gud, er mektig og stor.
Din rikdom er større enn vi kan forstå
din nåde skal vi her i kjærlighet få.

Det brød som nå brytes forkynner hans død,
hans offer er her i det hellige brød.
Hans kors og forsoning er levende nær,
mens lovsangen stiger fra englenes hær.
Og kalken forkynner så alle kan se
hans offer på korset, det hellige tre.

I vin og i brød er hans blod og hans kropp,
her tilbes og æres og løftes den opp,
den himmelske manna med nåde og fred
skal mette oss her på det hellige sted.
Den Hellige Ånd og ditt levende Ord
gjør skapende under på alterets bord.

Den enhet han ba om blir til når vi går
og mottar den frelse vi jublende får;
for eet er vi alle i Kristus, Guds lam,
forent med hverandre og evig i ham.
Det eneste offer for verden i nød
er hos oss og med oss i alterets brød.

Vi lengter til verden og tiden blir ny
og vi skal få bo i den hellige by,
ditt folk vil du samle til måltid og fest,
vi priser og hyller deg, himmelske gjest,
i deg er vi knyttet med evige bånd,
Gud Fader, Gud Sønn og Gud Hellige Ånd.

Satankulter i Italien - er Kirken medskyldig?

af Jürgen Vordemann

bragt i Bausteine für die Einheit der Christen, Hefte 143
oversat af pastor Jais H. Tinglund

Når satanistiske og magiske kulter tiltager i Italien og vækker megen bekymring, mener så vel dæmon-eksperten Monsignor Corrado Balducci som den kendte exorcist Pater Gabriele Armorth, at også den officielle Kirke er medskyldig. Monsignor Balducci, som er ærkebiskop over Cesana-Sarsina og ekspert i dæmonologi, har i januar 1996 udtrykt dette synspunkt offentligt. Pater Armorth, som er den mest aktive exorcist i Italien, har givet sin tilslutning til denne opfattelse i et interview i det katolske månedsskrift "30 Giorni". Monsignor Balducci, som også undertiden officielt har betroet Pater Armorth opgaver, har erklæret, at "Ingen præster er blevet tilstrækkeligt forberedt på at skulle omgås satanistiske kulter. Kun ganske få gejstlige interesserer sig for dæmonologi, parapsykologi og psykiatri". Til disse udtalelser har paulinerpateren Armorth, som er pavestolens udpegede exorcist i Roms Stift, altså pavens eget bispedømme, føjet en skarp kritik: "Det katolske hierarki må istemme en syndsbekendelse hvad den stadig tiltagende udbredelse af esoteriske øvelser og satankulter angår. Alt for ofte har Kirken tilladt forsøm-

melighed i undervisningen om dæmoner og hjælp til troende, som udsættes for deres angreb." Kirken står praktisk talt værgeløs over for disse fænomener, siger Pater Armorth videre. Han har på grund af sin exorcistiske virksomhed stadig oftere stået i offentlighedens søgelys. Han henviser til, at der er flere stifter (der er i øjeblikket 251 stifter i Italien), hvor tidligere tiders exorcister ikke er blevet erstattet ved deres afgang. At nødvendigheden af denne funktion i nyere tid er blevet radikalt tilsidesat viser sig blandt andet deri, at exorcistembedet i 1983 blev slettet af paven og ikke mere forekommer i *Codex Iuris Canonici*, den verdensomspændende katolske kirkeret - i modsætning til den tidligere udgave, hvor der klart tales om exorcisters indsats og opgaver. Dette betyder ifølge ekspertens opfattelse ikke, at denne opgave pludselig er blevet glemt. Det er også almindelig kendt, at paven flere gange har henvist til det ondes materielle eksistens, også som personmagt. Paul VI har i en prædiken, som siden er blevet vidt berømt, fremstillet Beelzebub som ærkefjenden, og Johannes Paul II minder i sine taler ofte om dæmo-

ners farlige virksomhed.

Trods alle nødvendige advarsler råder begge de nævnte eksperter til, at man udviser stor forsigtighed i sager, som angår exorcisme. Satan er ikke nødvendigvis personligt til stede i de sekter, som smykker sig med satanistiske titler og ritualer. Og hvad tilfælde af dæmonbesættelse angår, som Pater Armorth har stået over for i hundredevis, viser 99% sig ifølge hans erfaring snarere at være en opgave for psykiateren.

Også hvor dæmoner faktisk bliver

uddrevet, er man mere forsigtig end i tidligere tider og betjener sig også af den moderne psykologi og psykiatri. Også i de fastemeditationer, som paven lod holde for sine nærmeste, var engles og dæmoners eksistens et tema for de meditationsprædikener, ærkebiskop Christoph Schönborn holdt. Ærkebiskoppen talte om, at mennesker er blevet fattige, efter at erkendelsen af "de usynlige skabningers virkelighed er gået tabt" - også blandt kristne.

HELLIG TRE KONGERS SØNDAGE 1997

Tre prædikener af pastor Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup

Hellig tre Kongers Søndag

De vendte hjem til deres land ad en anden vej, fortæller Matthæus om de vise mænd fra Østerland. Det skal vi nok ikke kun forstå som en oplysning om deres rejserute, men også som en oplysning om den sindstilstand, de var i: Ligemeget hvilken vej de måtte have valgt, så ville den have været "en anden vej", nemlig: en ny vej. Når et menneske møder Jesus Kristus, så vil det altid få den fornemmelse, at nu er alt blevet nyt, blevet noget andet, end det var før, også selvom det alt sammen er helt uforandret - for en rent ydre bedømmelse. Matthæus har også fortalt om, hvordan han selv mødte Jesus - altså da

Jesus var blevet voksen: Han var tolder, og folk holdt sig ikke tilbage for at stemple ham som en synder: og dermed kunne han se sin livsvej afstukket: tolder og synder, under Guds og menneskers dom; men Jesus kom og kaldte på ham: "Følg mig", og dermed blev Matthæus sat ind på en helt ny livsvej.

Vi kan nok også opleve en trang til at få en helt ny begyndelse, både hvis vi selv har fået ødelagt liv eller glæde, og hvis vi må erkende, at vi selv har været med til at ødelægge liv eller glæde for andre. Så kan vi sukke: Jeg har ikke fortjent en ny begyndelse; men hvis jeg ikke får en, må jeg give op. Så har vi brug

for Ham, der skænker nye begyndelser, - Ham, som rører ved vore hjerter, så vi oplever det, som om Han har lagt en anden og helt ny vej foran os, så vi vover at begive os videre. Men hvor finder vi Ham, der skænker nye begyndelser? Ja, vi har allerede sunget det med Grundtvigs ord: Stjernen ledte vise mænd/ til vor Herre Kristus hen; vi har og en ledestjerne, og når vi den følger gerne, kommer vi til Jesus Krist. - Denne stjerne lys og mild, som kan aldrig lede vild, er Hans guddomsord det klare, som Han os lod åbenbare/ til at lyse for vor fod.

Hvad mon det er for et guddomsord, Grundtvig tænker på? Når man undersøger, hvordan Grundtvig tænkte i 1810, da salmen blev digtet, og når man tænker på hele beretningen om de vise mænd fra Østerland, så er der nok ikke tvivl om, at guddoms-ordet, det klare, det er Bibel-ordet, Bibelens fortællinger, bud og formaninger. I 1810 og i årene deromkring var Grundtvig nemlig meget optaget af Bibelen, i årene forud var det, som om Bibelens fortællinger, bud og formaninger var blevet trængt ud af den danske kirke og erstattet af menneskesynspunkter; men Grundtvig ivrede for det, som altid må være det selvfølgeligste, at i den kristne kirke skal den hellige skrift tages alvorligt - også når den går imod det, som en given tid kan forstå eller tilslutte sig. Og i fortællingen om de vise mænd fra Østerland er det jo også et Bibel-ord, der viser vej fra Jerusalem til Beth-

lehem: Kong Herodes spørger ypperstepræsterne og de skriftkloge, hvor Kristus skulle fødes, og de svarer: "I Bethlehem" og henviser til Profeten Mikas Bog i Det Gamle Testamente: Du, Bethlehem i Judas land, du er på ingen måde den mindste blandt Judas fyrster. Fra dig skal der udgå en hersker, som skal vogte mit folk, Israel. Det er et af guddoms-ordene, de klare, og da de vise mænd fulgte det ord, kom de til Jesus Kristus.

Nu er det jo hverken Gud eller Jesus, der har skrevet Bibelen. Det er der mennesker, der har gjort. Alligevel er vi henvist til de hellige skrifter, hvis vi vil lære Jesus Kristus at kende. Han siger selv om Det Gamle Testaments skrifter, at de vidner om Ham. Og Det Nye Testaments skrifter er jo skrevet af de apostle, Han udvalgte og udsendte, for at de skulle vidne om Ham. - Hvis vi vil læse i Bibelen med en eller anden slags videnskabsbriller, så vil vi blive skuffede, for Bibelen er ikke en videnskabsbog. Men hvis vi vil læse i Bibelen for at møde Gud, for at høre, hvad Han har at sige til os, så vil vi opleve, at vi bliver sat under tiltale, ja, at der virkelig er en, der taler til os. Men vi vil også finde ud af, at Bibelen har et centrum, og dette centrum er Ham, som er Gud og menneske: Jesus Kristus. Læser vi de hellige skrifter i den hensigt, at vi vil finde Jesus Kristus, så skal vi også finde Ham - som Han selv har sagt: Søg, så skal I finde. Og så skal vi opleve, at vi ikke bare læser

i en bog, som gengiver, hvad Jesus en gang sagde; men efterhånden som vi læser i den bog, taler Han til os - ordene får liv, som om de blev sagt for første gang i dag, til os, til mig. Og med sine ord tager Jesus Kristus os ved hånden og fører os fremad på livets vej: Han søger at få os bort fra det, som vil skade os, hen til det, der vil gavne os, Han støtter os, når det falder os svært at gå videre, Han rejser os, når vi falder, Han opmuntrer os til at holde ud. Og den vej, Han fører os ad, er altid god, selvom så alverden og måske vi selv med mener det modsatte. I den hellige skrifs guddoms-ord får vi igen og igen billedet af Ham at se, mens vi er undervejs, og ved vejs ende skal vi få Ham at se ansigt til ansigt - hos Gud.

Det var en af den lutherske reformations mærkesager, at Bibelen skulle udbredes og læses. I vor egen tid varetages bibelspredning af bibelselskaberne, og der er næp-

Første Søndag efter Hellig Tre Konger

De ord, som den 12-årige Jesus henvender til Maria og Josef, da de finder Ham i templet i Jerusalem, er de første ord, vi har af Hans mund, og de eneste fra de første omkring 30 år af Hans liv. Derfor bør vi lægge godt mærke til dem: Vidste I ikke, at jeg bør være hos min Fader? Det er naturligvis Gud, Jesus her omtaler som Fader, for at være i templet, det var at være hos Gud. Med de ord åbenbarer Jesus sig som Guds Søn i ganske særlig

pe et hjem i Danmark, hvor man ikke har mindst én Bibel eller et Ny-Testamente. Vi skal bruge de bøger, vi skal læse dem, tilegne os deres fortællinger, bud og formaninger, vi skal lade os påvirke af den bibelske forståelse af menneskelivet og af, hvad der er rigtigt og forkert. Vi har måske bildt os ind, at vi efterhånden ville komme så langt med videnskab og uddannelse, så vi ville kunne klare os uden Gud og Hans ord; men vi ser jo, at vi netop i disse år i allerhøjeste grad trænger til en vejledning, der går i dybden, kalder os til ansvar og skænker frimodighed til at leve i en indviklet verden.

Så lad os følge lyset fra Hans guddoms-ord, det klare, så vi kan få hele vores tilværelse sat i forhold til Jesus Kristus, og så finde ud af, at der er en vej, som vi kan gå videre ad, som enkeltpersoner og som folk. I ydmyg anger og frimodig tro. Amen.

forstand og bekender Gud, ikke bare som Himlens og jordens Skaber, ikke bare som folkets Gud, men som sin Far i ganske enestående forstand. Hvordan Jesus udviklede sig som menneskebarn, véd vi ikke ret meget om; men det er tydeligt, at i samme takt som Han fik bevidsthed om sig selv som menneske, fik Han også bevidsthed om sig selv som Guds Søn, men vel at mærke som Guds Søn, der var

(fortsætter side 39)

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

LANDSKONVENT 1997

Hovedtema:

INDVIET AF GUD

8. - 10. maj 1997

i

Hans Egede Kirke og menighedslokaler
København Ø

Indviet af Gud

Hermed indbydes til Kirkelig Fornyelses årlige landskonvent med gudstjenester, tidebønner, foredrag, udflugt og samvær.

Når vi har ladet temaet for i år være "Indviet af Gud", skyldes det naturligvis den megen debat om vielse eller velsignelse af homofile par. Men vi vil ikke bare snakke homofili. Vi vil tage begrebet vielse og indvielse op til en grundlæggende undersøgelse. Hvad ligger der overhovedet i ordet "vie", når vi bruger det i kirken? Det er jo ikke kun ægtepar, vi vier, men også præster. Vi indvier brød og vin ved

nadveren. Er der andre og andet, som kan indvies? Hvad siger Bibelen til det? Er der nogle forudsætninger, som skal være til stede, for at Gud kan indvie? Ja, hvorfor indvier Gud overhovedet? Det er ikke sikkert, vi kan komme med færdige svar. Men vi vil lade os vejlede af Guds Ord!

Det er også vigtigt, at vi styrker fællesskabet. Derfor er der plads til tvangsfrit samvær. Og så er der det gudstjenestelige fællesskab omkring vor sakramentalt nærværende Herre!

Kom og vær med!

Olav Fog.

PROGRAM

Kristi Himmelfartsdag, den 8. maj.

Kl. 19,00: Velkomst og vesper ved Olav Fog.

Kl. 20,00: Bjørn Hansen: Indviet af Gud ifølge Bibelen.

Kl. 22,00: Completorium.

Fredag den 9. maj.

Kl. 8,00: Messe. Celebrant: Bjørn Hansen. Prædikant: Hartvig Wagner.

Kl. 9,30: Morgenmad.

Kl. 10,00: Generalkapitel efter vedtægterne.

Kl. 12,00: Tolvsang.

Kl. 12,15: Frokost.

Kl. 13,30: Generalkapitel fortsat.

Kl. 15,00: Udflugt med relation til

temaet.

Kl. 17,00: Vesper med procession. Liturg: Olav Fog. Prædikant: Bent Honoré.

Kl. 18,30: Middag.

Kl. 20,00: Jens Chr. Larsen: Hvem, hvad og hvortil indvier Gud?

Kl. 22,00: Completorium.

Lørdag den 10. maj.

Kl. 8,00: Messe. Celebrant: Bjørn Hansen. Prædikant: Steen Sunesen. Kl. 9,15: Morgenmad.

Kl. 10,00: Terje Tønnessen: Hvorfor indvier Gud?

Kl. 12,00: Tolvsang.

Kl. 12,15: Frokost.

Afslutning ca. kl. 13,00.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Under hele landskonventet er der lejlighed til privat skriftemål. Der er mulighed for privat indkvartering i et vist omfang. Konventsafgift: Kr. 150,- for hele landskonventet. For enkelte foredrag betales kr. 40,-.

Priser for mad: fremgår af tilmeldingsblanketten.

Tilmelding til måltider sker senest den 1. maj til FKF's regnskabsfører, Jørgen Poulsen.

Mødeleder: pastor Olav Fog.

TILMELDING

Navn

Adresse

Telefon

anmelder hermed min deltagelse i Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSEs landskonvent i København den 8.-10. maj 1997 og ønsker at deltage i følgende måltider:

Fredag den 9. maj: Morgenmad 15 kr. kr.

Frokost 35 kr. kr.

Middag 75 kr. kr.

Lørdag den 10. maj: Morgenmad 15 kr. kr.

Frokost 35 kr. kr.

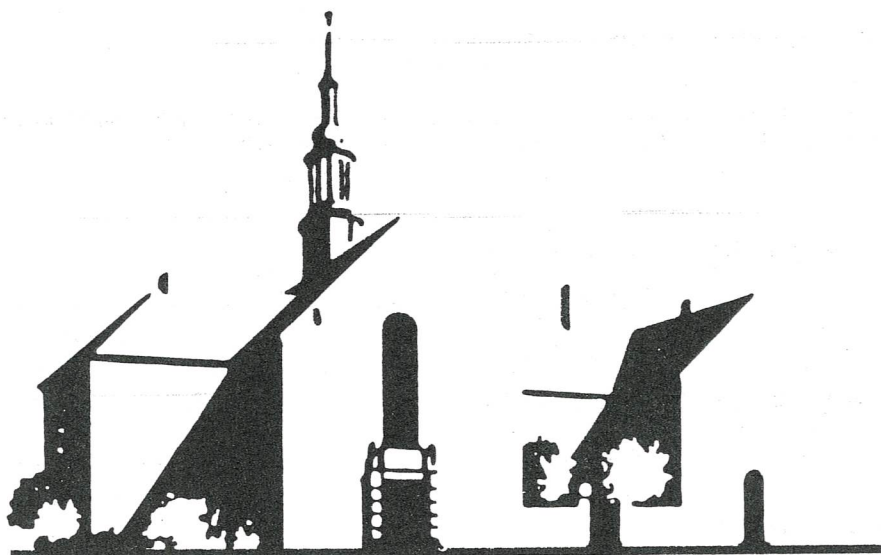
Pris for måltider i alt kr.

Konventsafgift (150 kr., 75 kr., 50 kr. eller 25 kr.) kr.

At betale i alt kr.

Beløbet er indsendt til FKF's regnskabsfører Jørgen Poulsen, Christianshavns Voldgade 43,3th, 1424 København K. Postgiro nr. 2 08 81 42 pr. check/pr. giro.

Drikkevarer købes på stedet. Kaffe 10 kr. Anmeldelse til måltider er bindende og skal ske senest den 1. maj.

LANDSKONVENT 1997
Hans Egede Kirke og menighedshus
Vardegade 14
København Ø

blevet menneske og havde ladet sig føde af en kvinde, under loven.

Vidste I ikke, at jeg bør være hos min Fader? Sådan er disse ord oversat i 1992; men ordret står der på græsk: Vidste I ikke, at jeg bør være i det, som er min Faders? Det vil sige: Jeg bør være i det hus, som er min Faders hus, templet, - i den gerning, som min Fader har lagt foran mig, - i alt det, som stemmer overens med min himmelske Faders vilje. Beretningen om den 12-årige Jesus peger især på to forhold, som Jesus vidste, at Han burde være i for at være i det, som var Hans Faders: nemlig templet, Gud Faders hus, i Jerusalem, og lydigheden mod de jordiske forældre, altså lydigheden mod Guds lov for menneskers liv, som også siger: Ær din far og din mor.

Templet i Jerusalem og Loven, det var Guds to store gaver til Den Gamle Pagts folk. Templet var på en måde et tegn på Guds nåde mod sit folk, templet og gudstjenesten dér vidnede om, at Gud var midt i sit folk og var villig til at lade sig finde af folket, om de blot ville søge Ham, - at Han var villig til at høre deres bøn. Loven var selvfølgelig et udtryk for Guds krav til sit folk, men også et udtryk for, at Gud kunne skænke folket den velsignelse, Han havde lovet helt fra Skabelsens første dage. Jesus var jo ikke blot den, der tog ophold i templet i Jerusalem som for at sole sig i Guds nådes solskin; Han var også den, der gik ind i den ordning, som Gud har sat som en af de

vigtigste rammer om menneskers liv: at et barn hører til hos sin mor og far og skylder dem sin lydighed. Over denne ordning af forholdet mellem mand, kvinde og børn har Guds selv lyst sin velsignelse, da Han skabte mennesket som mand og kvinde, og det er denne velsignelse, den kristne kirke har lov til at gentage over hvert brudepar, som træder frem for Kirkens alter for at indgå ægteskab.

Guds Søn blev menneskebarn, for at vi ved Ham skulle blive Guds børn. Sådan har vi sagt det i Julen. Derfor må vi også gøre de ord, som Jesus sagde som 12-årigt barn, til vore: Også vi bør være i det, som er vores himmelske Faders: Også vi bør - som skik er - komme jævnligt i templet, det vil sige her i kirken: Kirkerne spredt ud over vort land vidner om Guds nåde, ja, langt mere end det gamle tempel gjorde det, for her forkyndes evangeliet om Jesus Kristus, her forvaltes Hans dåb og nadver, som ikke bare er tegn på Hans nåde, men er nådemidler, det vil sige, at de formidler Guds nåde til os. Her er Gud virkelig midt iblandt os, Han kendes ved os, Han lader nådens og glædens sol skinne på os. - Vi bør være i det, som er vor himmelske Faders. Derfor bør vi også leve i lydighed mod den lov, som Gud har givet. Han har ikke kun udtrykt sin lov i ord til det folk, som Han udvalgte i gamle dage, Han har også skrevet den samme lov ind i menneskers samvittigheder, ja, meget af det, som kan kaldes Guds

lov for menneskelivet, udspringer jo enkelt og ligetil af selve den måde, som Gud har skabt os mennesker på. Vi skal ikke leve i lydighed mod Guds Lov ud fra den tanke, at vi derved skulle kunne fortjene noget hos Gud, for et menneske kan aldrig fortjene noget hos Gud, og Gud vil jo uden vor fortjeneste skænke os alt med sin Søn Jesus Kristus, som Han ikke sparede, men gav hen for os alle. Vi skal heller ikke så meget leve i lydighed mod Guds Lov bare for at glæde Gud, selv om det nok altid vil være Gud til ære, når vi lever i lydighed mod Hans lov. Nej, vi skal fremfor alt leve i lydighed mod Guds lov for vor egen skyld og for vore medmenneskers skyld og af hensyn til det menneskeliv, som vi skal leve sammen med dem - for at vi i dette menneskeliv må kunne fornemme den velsignelse, som Gud vil give os.

Lad jer forvandle, ved at sindet fornyes, så I kan skønne, hvad der er Guds vilje. Sådan formanede Apostelen Paulus. Jesus Kristus er

kommet for at forny os, for at forny vort menneskeliv. Vi kan tænke på de vise mænd fra Østerland, som vi hørte om i Julen. Gud lod dem se den stjerne, som fortalte dem om en nyfødt konge hos jøderne. Det blev en begivenhed, som tog magten over deres tilværelse, så de rejste hjemmefra for at søge og finde den nyfødte konge. Sådan skal vi også lade Gud tage magten over vores tilværelse, ja, lade os forvandle, lade os forny i vore sind: Vi skal ikke tilpasse os denne verden, men tilpasse os Guds vilje.

Dette skal også siges midt i en forvirret tid: den kristne kirke skal ikke tale som et ekko af, hvad der netop nu er blevet en modesag i verden, men bringe et ord fra Gud, et ord, der standser os og sætter tingene på plads, så der bliver anderum for almindelige mennesker og plads til deres liv, sådan som Gud har kaldt på enhver og sat enhver på den plads, som han eller hun skal fylde, i ægteskab eller ugift stand, i familien og i samfundet i bredeste forstand. Amen.

Anden Søndag efter Hellig Tre Konger

Det er en gammel dansk skik, at der på denne søndag skal siges nogle ord om ægteskabet. Indtil vor egen tid har gudstjenestens indledningsbøn på denne søndag lydt: Herre, vor Gud, himmelske Fader! Vi takker dig, fordi du har indstiftet det hellige ægteskab, og vi beder dig: vær du med din nåde hos alle kristne ægtefolk. - Midt i en tid, hvor der hersker stor forvirring,

ikke mindst i spørgsmål vedrørende ægteskab og samliv, kan det også være på sin plads, at en søndag hvert andet år bliver brugt til at understrege, at Gud har indstiftet ægteskabet mellem mand og kvinde. Fordi det er Gud, der har indstiftet ægteskabet, kaldes det "det hellige ægteskab", og et sådant ægteskab står under Guds velsignelse - og har gjort det lige siden skabelsens

første dage. Derfor kan en præst gentage Guds velsignelse over et brudepar, og bortset fra denne velsignelse over et brudepar, og bortset fra denne velsignelse over ægteskabet mellem mand og kvinde, har Kirken ikke nogen velsignelse over samlivsforhold, som den skulle kunne dele ud af til højre og venstre.

I det ritual for brudevielse, som blev kongeligt autoriseret i 1912, og som endnu er i brug en del steder, bliver der henvist til det evangelium, vi har hørt i dag: "Selv var vor Frelser gæst ved brylluppet i Kana og åbenbarede der sin herlighed; og Hans kærlighed til kirken er det kristelige ægteskabs høje og hellige forbillede. Derfor skal I vide, at ægtestanden er Gud tækkelig og af Ham velsignet." Med andre ord: Når Jesus gik med til bryllup i Kana og oven i købet velsignede gildet med en enorm ekstra-forsyning af vin, som reddede værtsfolkene ud af en slem forlegenhed, så kan vi vide, at Gud værdsætter bryllup og ægteskab, velsigner ægtefolk i deres daglige samliv og fra tid til anden redder dem ud af forlegenhed og nød - selv, hvor forlegenheden eller nøden er selvforskyldt, som det vel var tilfældet, da vinen slap op.

Ægteskabet nyder stor opmærksomhed i Den Hellige Skrift og i den kristne kirkes praksis. Det gør det, fordi ægteskabet er en af de vigtigste byggeklodser i det menneskelige samfund. Guds Lov, som den kommer til udtryk i De 10

Bud, har også en bestemmelse om ægteskabet, det 6. bud: Du må ikke bryde et ægteskab. Vor Herre Jesus Kristus gentager dette bud i en lidt ændret form, når Han siger: Hvad Gud altså har sammenføjet, må et menneske ikke adskille. - Det er ægteskabet, det faste og livsvarige forhold mellem én kvinde og én mand, der er grundlaget for et hjem, og hjemmet er rammen for menneskers opvækst: og så er det sådan, at et godt ægteskab skaber et godt hjem, hvor børnene kan få en god opvækst og komme ind i en god og sund udvikling. Derfor er gode ægteskaber også den grundlæggende betingelse for, at hele samfundet kan blive godt og sundt og være i en god og sund udvikling.

Derfor skal vi give agt på ægteskabet. Det at få en ægtefælle er på én gang en stor gave - og en stor opgave. Den måske vigtigste forskel på et papirløst forhold og et ægteskab er, at man, når man gifter sig, forpligter sig, ikke bare over for hinanden, men offentligt - som det hedder i vielsesritualet: "for Gud og for os, som er her til stede". At forpligte sig, at binde sig til den anden, at tage ægteskabets opgave op, at have vilje til at elske og ære - i den slags udtryk ligger lykken gemt. Vi mennesker jager så ofte efter lykken, vi tror, at den ligger i at være fri, ubundet, uforpligtet; men jo mere vi gør selve lykken til mål for vores jagen, desto længere kommer vi ofte bort fra lykken; men gør vi bare ganske enkelt det, vi skal, - det, der ligger lige for, så

sker det, at lykken melder sig, nærmest som en gave i tilgift.

Evangeliet til i dag fortæller egentlig ikke om ægteskabet som sådant; det fortæller om brylluppet i Kana i Galilæa, hvor Jesus gjorde vand til vin og dermed gjorde begyndelsen på sine tegn og åbenbarede sin herlighed. I de sidste ord har vi det, som er temaet på disse søndage efter Jul og Hellig tre Konger. Vi fik temaet slået an på Hellig tre Kongers Dag med de ord af Profeten Esajas: "Rejs dig, bliv lys, for dit lys er kommet, Herrens herlighed er brudt frem over dig." Guds Søn er kommet ned fra Himlen, undfanget ved Hellig-Ånden, født af Jomfru Maria. Han levede blandt mennesker og talte til mennesker, og gennem Hans liv og Hans ord falder der lys fra Himlen, fra Gud, ind over vores tilværelse.

Tjenerne ved brylluppet i Kana skulle fylde de seks vandkar med vand. Det sagde Jesus til dem. Det må have taget sig helt forkert ud, måske næsten tosset: De manglede jo vin, ikke vand, og de kunne nok have fået tiden til at gå med at skaffe noget vin et eller andet sted fra. Men det var deres beskedne indsats med at øse vand i de kar, der skulle til, for at Gud ved Jesus

Kristus kunne gøre sin velsignelse gældende. I den lille hændelse skinner lyset ind over vores daglige liv og virke: Ofte forlanges der ikke andet af os, end at vi skal gøre noget overkommeligt, som kun kræver en beskedne indsats; men så vil Gud ved Jesus Kristus lægge sin velsignelse til, og så kan selv det ringe, det overkommelige, det beskedne få stor betydning og blive til glæde for os selv og for andre. Det gælder bare om, at vi i alle forhold retter os efter det, som Jomfru Maria sagde til tjenerne: Gør, hvad som helst Jesus siger til jer. Og vi skal huske, hvad Apostelen Johannes siger: Jesu bud er ikke tunge.

Lyset skinner i mørket, og mørket fik ikke bugt med det. Jesus Kristus, Hans liv og Hans ord, er som et tændt lys midt i verden, midt i al slags mørke. I Ham og i Hans ord til os har vi noget at holde os til, både når det gælder de store ting som syndernes forladelse og det evige liv, og når det gælder de ting, som er store på en anden måde, spørgsmålet om menneskelivet, om hvordan vi skal leve med hverandre. Så lade os leve som lysets børn, så det må "kendes på os som lysets børn, at natten hun er nu omme". Amen.

Københavns Vesperring

2. Pinsedag, den 19. maj kl. 19:

Pinsefestvesper i Bethlehemskirken, Åboulevard 8, Nørrebro. Efter kaffen holder mag. art. Jens Fleischer lysbilledforedrag over emnet:

MARIA - GUDS MODER

RUSLAND - EN TUSINDÅRIG HISTORIE

af Giesela-Athanasia Schröder

oversættelse ved Peter Østerby-Jørgensen

For få år siden kunne den russiske ortodokse kirke fejre tusindårs-dagen for Storfyrst Vladimirs dåb. Russiske krøniker kan berette, at Vladimir efter denne begivenhed lod bekendtgøre vidt og bredt: "Hvis nogen ikke kommer til floden i morgen, han være rig eller fattig, en tigger eller en slave, så skal han gælde for min fjende." Undersåtterne skal være kommet med glæde for at blive døbt, thi de mente, at "hvis det ikke var godt, havde vores fyrste og bojarerne ikke taget imod det".

Naturligvis fuldbyrdedes kristningen ikke ved denne engangshandling. Allerede før Vladimir havde der været kristne i landet, egentlig siden apostlenes tider, thi den første forkyndelse af evangeliet tilskrives den hellige apostel Andreas, som på sin missionsrejse skal være nået til Kiev. For fyrsten personligt har hans bedstemor Olga, som blev døbt i 955, sikkert været et forbillede. Skønt hendes søn forblev hedning, havde en del gejstlige allerede deres virke i landet. Hendes barnebarn Vladimir var en fremragende statsmand. Efter sin dåb lod han sig lede af kristelige grundsætninger også i statsstyret. I løbet af hans regeringstid blev mange byer krist-

ne. Mod slutningen af det 11. århundrede var der 7 bispedømmer i det sydlige Rusland og 4 i det nordvestlige. Den hastige udbredelse af kristendommen blev ifølge ærkebiskop Philaret (Gumilevskij) "befordret af selve den russiske ånd, thi det russiske folk var altid ydmygt og havde i næsten et århundrede forberedt sig til dåben". Den russiske kristendom blev præget af sin nærhed til Byzans. I selve landet var det fremfor alt klostrene, der udbredte kristeligt tankegods.

I Kiev grundlagde Theodosios og Antonios i 1051 huleklosteret Kiev Petscherskaja Klosteret, og det fik stor betydning, ikke kun for den sædelige belæring af folket. Her blev også de fremtidige biskopper opdraget, thi i de orthodoxe kirker bliver kun munke viet til biskopper. Før mongoler-stormen i midten af det 13. århundrede var der alene i Kiev 17 klostre, i Tschernigov 4, i Smolensk og Vladimir 5, i Rostov 2, i Susdal 4 og i Novgorod 20.

Mongolerne formåede at oprette et herredømme af omkring 250 års varighed (1224-1480), og de bragte ved deres invasion ikke blot lidelse over mennesker, de ødelagde også uanede kulturelle skatte.

I 1240 var Kiev blevet erobret og

ødelagt. Som en følge deraf blev regeringssædet flyttet fra Kiev til Central-Rusland, først til Vladimir ved Klasma, senere til Moskva, hvis herskere var blevet meget fremmet af metropolitterne, og det bidrog både til styrkelse af deres magt og til statens enhed. I 1328 blev Moskva metropolitens sæde. Med Ruslands nationale opsving - i 1380 havde Dimitrij Donskoj med den hellige Sergius' velsignelse for første gang slået tatarerne - kom det til en renæssance for klosterlivet. Indtil midten af det 15. århundrede opstod der fremfor alt i Nord-Rusland op imod 150 klostre. Denne klosterkolonisation af landet fuldbyrdedes på lignende måde som cistercienserordenens virke i det øvrige Europa. Munkene søgte ensomheden og flyttede derfor ud i endnu ubeboede skove og sumpe. Ved hårdt arbejde opdyrkede de landet og ryddede skovene. Blev klosteret kendt, slog bønder sig snart ned i dets omgivelser, mens munkene, som elskede ensomheden, drog videre.

Som et led i denne klosterkolonisation blev Ruslands mest berømte kloster grundlagt i det 14. århundrede, Sergius-Trefoldighed-Lawra, i nærheden af Moskva. Grundlagt af den hellige Sergius af Radonesh (1321-1381). På den tid frembragte det russiske munkevæsen mange betydningsfulde mænd: forfattere, lærere (Stefan af Perm skabte f. eks. det syryenske alfabet), malere, kunstnere og lærde.

Indtil 1448 stod den russiske kirke

under patriarken af Konstantinopel. Da fik den sin fulde selvstændighed, d.v.s. den blev autokefal, og dermed fik den ret til selv at ordne sine forhold. Fem år senere (1453) blev Konstantinopel erobret af osmannerne, og det byzantinske rige gik til grunde. Storfyrsten af Moskva, Ivan den 3., ægtede i 1472 den sidste byzantinske kejsers niece og så nu sig selv som den rette efterfølger til det orthodoxe rige, som var gået under. Siden fører zarerne den byzantinske dobbeltørn i deres våben, og på det kirkelige område vedkendte Moskva sig arven som "det tredje Rom" (Konstantinopel havde jo haft navnet "Ny-Rom" eller det andet Rom); Moskva blev nu den orthodoxe verdens centrum.

På en synode i 1551, hundrede-kapitel-synoden, gav den russiske kirke sig selv en indre ordening. Snart var den så mægtig, at den kunne bede patriarken af Konstantinopel om oprettelse af sit eget patriarkat. I 1589 blev dette ønske opfyldt, og med tilslutning fra de andre bestående patriarkater blev Moskva ophøjet til patriarksæde.

På denne tid indtræffer den russisk-polske krig (1579-82), som Pave Gregor den 13. søgte at drage nytte af med henblik på en union mellem den russiske kirke og Rom. Men dette forsøg slog fejl ligesom de tidligere unionsforsøg i Lyon (1274) og Firenze (1439). En stor del af landet, som dengang var under polsk-litauisk herredømme (Galicien, Polessien (på kort evt.

Polesje, o.a.), Vohynien), forenede sig dog i 1595-96 med den romersk-katolske kirke. Dengang herskede den opfattelse, at der i ét rige skulle være én religion. Jesuitterne var for en stor del medvirkende til, at denne union kom i stand; men vide dele af befolkningen tilsluttede sig dog ikke unionen. Da Volynien og Polessien kom tilbage til Rusland (1793/95), måtte undersåtterne, om de ville eller ej, vende tilbage til orthodoxien.

Ved midten af det 17. århundrede oplevede den russiske orthodoxi en svær indre krise. Allerede før valget af Patriark Nikon (1652-58) var man begyndt på at revidere de liturgiske tekster, som adskillige fejl i tidens løb havde sneget sig ind i i forbindelse med afskrivningen. Det blev særligt påtrængende at gennemgå de slaviske tekster i forbindelse med indførelsen af trykte bøger, til dem havde man brug for forpligtende forlæg. Patriark Nikon forcerede revisionen af teksterne. I forbindelse hermed kom det under denne patriark til udskillelse af en gruppe fra den russiske kirke, "de gammeltroende". De kunne ikke tolerere Nikons vidtgående reformer. Men grunden til spaltningen lå ikke i forbedringen af teksterne, som det ofte fremstilles i historiebøgerne, men i den græskvenlige indstilling hos patriarken, som ikke værdsatte gammel national-russisk skik i særlig høj grad. Skismaet var en protest mod Nikons undsigelse af den gamle russiske tradition. De gammeltroende har i århunder-

nes løb delt sig i mange grupper og levede bl.a. i udlandet, da de blev hårdt forfulgt af staten. En epoke med store følger stod kirken overfor under Zar Peter den Store (1689-1725). Peter havde overhovedet ingen sans for den gamle russiske tradition og for kirkens opgaver. Under vestlig indflydelse stræbte han efter Ruslands tilslutning til Europa. Af vesteuropæiske historikere prises dette ofte som en fremragende statsmands betydningsfulde gerning. Men mange russiske historikere kan ikke tilslutte sig denne bedømmelse, da Peter med sine nydannelser ødelagde det gamle russiske enhedssamfund. Igor Smolitsch har fuldtud ret, når han konstaterer, at "Peter forvandlede Moskva-Rusland til en politistat". Frem for alt stod patriarkatet hans enevoldsbestræbelser imod. Derfor tillod han ikke nyvalg efter Patriark Hadrians død (1700). I 1721 fik den russiske kirke en ny forfatning, kirken blev nu ledet af en synode. Til denne synode indkaldte zaren biskopperne og de højere gejstlige, men i spidsen stod en lægmand, overprokurøren, "zarens øje". Kirken var dermed blevet statskirke.

Heller ikke de efterfølgende zarinaer bragte kirken lettelse. Tværtimod: da Metropolit Arsenej satte sig imod planerne om sekularisering af kirkegods under Katharina den 2. (1762-96), endte han i fæstningen Reval i bondeklædning og med navnet Adrej Vral (løgneren), så ingen mere kunne tiltale ham som biskop. Medbrødrene i bispeembe-

det var så skræmte, at ingen rejste nogen protest.

I det følgende århundrede var kirken ganske vist ikke længere så hårdt trængt; men frihed i egentlig forstand fik den ikke. Dog kom det i denne tid til en reform af den theologiske uddannelse, til en blomstring for de theologiske videnskaber (kirkehistorie, dogmatik) og til en renæssance for klosterlivet. Centrum blev klosteret i Optina med sine stareter; dertil valfartede mennesker fra hele Rusland for at få åndelige samtaler og trøst.

I revolutionsåret 1905 så også kirken en chance for at opnå større frihed. Nikolaj den 2. (1896-1917) havde ikke kun lovet de politiske partier mere demokrati, også kirken skulle have lov til at afholde et koncil. Straks traf biskopperne alle forberedelser dertil, spørgeskemaer blev udsendt, for at man kunne diskutere de vigtigste problemer på forhånd. Da situationen i riget atter var blevet rolig, tænkte zaren ikke mere på sine løfter på det politiske og det kirkelige område. Men da forarbejderne til koncilet allerede var afsluttede, kunne kirken efter februarrevolutionen i 1917 straks indkalde til det alrussiske landskoncil. Midt i oktoberrevolutionen blev patriarkembedet genoprettet, den 15. november blev Patriark Tichon (+1925) valgt ved lodtrækning, og dermed sluttede kirkens 200-årige synodale periode.

Med oktoberrevolutionen havde bolsjevikkerne erobret magten. Den 23.1.1918 udsendte de dekretet om adskillelsen af stat og kirke og af skole og kirke. Videre bestemmelser indskrænkede kirkens liv. I de følgende år blev biskopper, præster, munke, nonner og lægfolk kastet i fængsel, myrdet eller deporteret. En kirkespaltning truede den indre enhed. Selvom Metropoliten Sergius som patriarkatforvalter i 1927 anerkendte Sovjetregeringen, havde forfølgelsen af kirken ingen ende. Først under den anden verdenskrig (1943) kunne kirken igen åbne gudshuse, theologiske læreanstalter og klostre. Det kirkelige liv normaliserede sig noget, indtil en ny forfølgelsesbølge satte ind under Khrusjtjov (1961). Mens Vesten lovede Khrusjtjovs regeringstid som en tøjbrudsperiode, oplevede kirken en tid med isnende frost; men det talte næppe nogen om dengang. Selv på Gorbatsjovs tid, som udråbte glasnost og perestroika, mens Rusland i Vesten allerede blev lovet som næsten demokratisk stat, stod kirken stadig under partiets opsyn. I 1990 blev der vedtaget en lov om samvittighedsfrihed, men KGB's kirkeafdeling eksisterede fortsat. Først da Sovjetstaten blev opløst i 1991, forsvandt også de institutioner, som hidtil havde kontrolleret kirken. For første gang siden revolutionen er kirken nu virkelig fri.

Re-formatio modtager med tak pengegaver samt nye abonnenter

KIRKELIG FAMILIELEJR 1997 **på Hellig Kors Kloster, Lemvej 19, 6940 Lem,** **fra onsdag den 2. juli om eftermiddagen** **til mandag den 7. juli om formiddagen.**

Daglige tidebønner i klosterkirken, højmesse onsdag og søndag, bibeltimer torsdag, fredag og lørdag formiddag.

Eftermiddagene fri til udflugter og lignende, der arrangeres fælles ture et par af dagene.

Om aftenene hyggeaftener, evt. lejrbrøl, på klosterets område. Indkvartering i enkelt- og dobbeltværelser; måltider i klosterets spisestue.

Deltagerne i lejren må være behjælpelige med det praktiske arbejde.

Priser: Deltagere over konfirmationsalderen betaler 100 kr. pr. døgn som en slags husleje til klosteret. Deltagere over 6-7 års alderen betaler 35 kr. pr. døgn for kost.

Programmet ligger endnu ikke helt fast; følgende har lovet at medvirke: Erik Slot, Kim Thinggaard, Jais Tinglund og Peter Østerby-Jørgensen.

Nærmere oplysninger hos/tilmelding til: Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup Præstegård, 7950 Erslev Mors, tlf. 97 74 10 76.

Et KRISTI LEGEMS KONVENT 1997 **i Galtrup Kirke og Præstegård på Mors** **fra onsdag den 28. maj midt på eftermiddagen** **til fredag den 30. maj efter frokost**

Monica Papazu, Erik H. Bennetzen, Bjørn Hansen og værten har givet tilsagn om at bidrage til programmet.

Konventet begynder med eftermiddagsbøn Non om onsdagen, alle de gamle tidebønner bedes, der er højmesse torsdag, foredrag/bibeltime onsdag aften, torsdag eftermiddag og fredag formiddag, festligt samvær torsdag aften.

Værten kan være behjælpelig med indkvartering.

Deltagerne deler udgifterne ligeligt.

Der udarbejdes senere et mere detaljeret program. Dette vil blive sendt til dem, som allerede tidligere har vist interesse for konventet, og kan fåes tilsendt ved henvendelse til værten.

Konventets vært: Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup Præstegård, 7950 Erslev Mors, tlf. 97 74 10 76.

05170 ARC
KNUD CHRISTENSEN
KIRKEGADE 7
3600 FREDERIKSSUND

107 000

RESI

RE-FORMATIO

udgive

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Ansvarshavende redaktør:

Sognepræst Knud Christensen,
Kirkegade 9, 3600 Frederikssund.
Telefon 42 31 03 39.

Redaktionsudvalg:

Pastor Poul Ulstdal,
Kirkegade 88, 6700 Esbjerg.
Sognepræst Peter Østerby-Jørgensen,
Galtrup, 7950 Erslev Mors.
Pastor Jais H. Tinglund, Nørregade 54B,
9640 Farsø.

Ekspedition:

Bladet koster 100 kr. årligt i abonnement,
for studerende 75 kr. årligt. Beløbet indbe-
tales til FKF's kasserer, bogholder Jørgen
Poulsen, Christianshavns Voldgade 43,3th.
1424 København K. Tlf. 31 57 53 16. Post-
giro 2 08 81 42.

Re-formatio's Forlag:

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE's
Forlag, Præstegårdsvej 11, Blåhøj, 7330
Brande. Telefon 75 34 50 61.

Fællesskabet

KIRKELIG FORNYELSE

Formand:

Sognepræst Olav Fog, Præstegårdsvej 11,
Blåhøj, 7330 Brande. Tlf. 75 34 50 61

Bestyrelsen i øvrigt:

Kirketjener Kate Pedersen, Storkens Kvar-
ter 5 B, 2620 Albertslund.
Sognepræst Bjørn Hansen, Vardegade 14,
2100 København Ø.
Bogholder Jørgen Poulsen, Christianshavns
Voldgade 43,3th., 1424 København K.
Sognepræst Frede Møller, Hinge Præstegård,
8620 Kjellerup.

Medlemmer betaler 200 kr. årligt til fælles-
skabet. Dette beløb omfatter også abonне-
ment på Re-formatio. Ægtepar 250 kr.
Studerende og pensionister betaler 125 kr.
for enkeltmedlemskab. Pensionistægtepar 150
kr.

INDHOLD - NR. 2 - APRIL 1997 - 39. ÅRGANG

<i>Tønnessen, Terje:</i> Kristus iblandt jer, håbet om herlighed!	26
<i>Vordemann, Jürgen:</i> Satankulter i Italien	31
<i>Østerby-Jørgensen, Peter:</i> Hellig Tre Kongers Søndage	32
<i>Schröder, Giesela-Athanasia:</i> Rusland - en tusindårig historie	43